

Poglabljanje teoretičnega znanja

Študentje drugega letnika usmeritve SLO na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo so se pred kratkim vrnili s poletnega »logorovanja« na Blokah. Tu so svoje teoretično znanje, ki so si ga pridobili pri nekaterih predmetih na fakulteti, utrdili v praksi.

Naučili pa so se tudi marsikaj novega. Dejstvo je, da se teoretično sicer dovolj naučimo, vendar še vseeno premalo. Šele to, kar človek vidi in kar sam izvede – torej praksa – da znanje, ki ga človek dalj časa pomni.

Osnove so osnove. Ni vseeno, kaj držiš v rokah – krepelce ali puško. S prvim lahko počneš kar se ti zljubi. Vse drugače pa je s puško. Vedeti moraš, kako se z njo ravna, osnova pa je, kako jo vrže »na desno ramo«.

Morda je težje streljanje z mitraljezom s pomočnikove rame. Predvsem za slednjega, saj zvok streljanja krepko bije v uho.

Ko je minil čas dopoldanskega praktičnega pouka ali po uspešno izvedeni nalogi smo se s pesmijo vračali v kasarno, naš začasni drugi dom. Pesem nam je pregnala utrujenost.

No ja, ne gre drugače. Tudi v vojski se najde čas za počitek po pregledu orožja. Navadno smo se zbrali skupaj in si pripovedovali dogodke. Nekdo je legel v mravljišče, drugi v lužo, spet tretji v... izkoristili smo čas počitka za šale in kakšno cigareto.

Igor Krevl

Vzgojni zavod J. Levca

»Želeli bi celotno družbo bolje seznaniti s problematiko otrok v duševnem razvoju. Vsi občani bi morali vedeti, da se otrok z motnjami v duševnem razvoju lahko rodi v vsaki družini. In če se to zgodi, kako lahko otroku in sebi pomagajo. Želimo si široko prosvetljevanje. Prav tako hočemo povedati vsem, da imamo v Ljubljani zaposlene vse zdrave absolvente posebne osnovne šole. Zaposleni so na primernih delovnih mestih ozke specializacije. Uspešno se kosajo s sodelavci in so enakovredni člani družbe. Ker so pri delu uspešni, izgine sled, da so se šolali v posebni ustanovi. Ta popolna rehabilitacija tudi pomeni, da je družba koristno naložila sredstva v (dražje) posebno šolanje.« Tako pravijo učitelji v posebni osnovni šoli.

Vzgojni zavod Janeza Levca skrbi za rehabilitacijo otrok, ki jih je kategorizacijska komisija zaradi motenj v duševnem razvoju usmerila v posebno osnovno šolo. Prednost šolanja na posebni osnovni šoli je v prilagojenem programu, primerni in individualni obravnavi, ki se ravna po otrokovih sposobnostih in specifični dotlej že pridobljenih osebnostnih lastnosti. Le s posebno obravnavo je otroke z motnjami v duševnem razvoju mogoče usposobiti za samostojno življenje in jih vključiti v družbeno koristno delo.

Delo v posebni osnovni šoli je razdeljeno na več stopenj s poudarkom na osvajanju praktičnega znanja in delovnih navad. Z razvijanjem delovnih navad in tehnike dela prične učenci že v prvem razredu. Delež tehnične vzgoje in praktičnega znanja je vsako leto večji, v sedmem in osmem letu šolanja pa učenci spoznavajo ob praktičnem delu konkretna delovna mesta. Pogoji za uspešno delovno in poklicno usposabljanje je, da se otrok pravočasno vključi v program dela osnovne šole. Duševno nezadostno razvit otrok, ki ob nenehnem doživljanju neuspehov prebije več let v redni osnovni šoli, se ob prepozni vključitvi v redno obravnavo le težko ujame, saj je v konfliktih z okoljem zaradi svoje neuspešnosti razvil različne moteče oblike vedenja. Prepozno prešolanje lahko zanj pomeni neuspeh – v šoli in pozneje v poklicu. Pomembno vlogo pri pravočasnem razporejanju otrok v posebno šolo bi morala odigrati mala šola, z odkrivanjem lažjih duševnih motenj, njihov negativni učinek pa se v redni osnovni šoli vsako leto stopnjuje in otroka hudo obremenuje.

Med učenci, ki pridejo na posebno osnovno šolo so precejšnje razlike. Prvi razred je obdobje, v katerem učitelji spoznavajo te razlike, da jim bodo kasneje v kar največji meri prilagodili programe dela za posamezne učence, hkrati pa tudi preizkus pravilnosti razvrstitve vstopne komisije. Nekateri učenci so samo začasno vključeni v oddelke posebne šole – če se izkaže, da to zanje ni najprimernejše, se vključijo v oddelke za delovno usposabljanje. Nekateri učenci tudi potrebujejo daljšo dobo kot večina, da nadoknadijo manjkajoče vzgojne spodbude, ki jih niso dobili v zgodnejših letih. Zaradi takšnih in podobnih razlogov so

vzgojnoizobraževalni rezultati v prvem razredu s številkami slabo izmerljivi. V šolskem letu 1977/78 je bilo na primer med 36 prvošolci le 22 uspešnih, 13 učencev je bilo neocenjenih, eden pa je imel eno nezadostno oceno. V višjih razredih pa so bili uspehi takšni, kot na rednih osnovnih šolah: izmed 373 učencev je bilo 96,3 odstotke pozitivno ocenjenih, 10 učencev pa bo razred ponavljalo, štirje pa so bili zaradi specifičnih motenj neocenjeni, vendar bodo napredovali po posebnem programu.

Dvoje težav imajo učenci. Učne težave pri matematiki, slovenščini, spoznavanju narave in družbe premagujejo učitelji z dopolnilnim poukom, težave zaradi ročne nespretnosti (zelo pogosta posledica okvar živčnega sistema) pa z dopolnilnimi krožki za trening ročnih spretnosti. Učenci delajo v skupinah po 5 do 8 in se v višjih razredih že bolj specializirajo (npr. za kuhanje itd.). Za učence, ki pa presegajo raven zahtevnosti redne posebne šole, organizirajo učitelji dodatni pouk (v obliki individualnega dela).

Dodatni problem pri urešničenju vzgojnoizobraževalnih programov pomenijo vedenjske motnje, ki so pri številnih učencih posebne šole ne s pogostim virom duševne motenosti – organsko okvaro centralnega živčnega sistema. Otrokova prizadetost se kaže kot nemirnost in naraščajo nevrotizem (neprilagodljivost). Pri nekaterih učencih povzročajo vedenjsko motenost družinske težave. Vzgojne probleme rešujejo na posebni osnovni šoli s strokovno obravnavo otroka, pravilno delovno usmeritvijo. Pri končni odločitvi sodelujejo ob upoštevanju želja otroka in staršev razredni učitelj, učitelj tehnične vzgoje, poklicni usmerjevalec, psiholog in specialist za medicino dela, ob večjih težavah pa tudi

služba za mladoletnike pri UJV.

Za učitelje posebne osnovne šole je najpomembnejše merilo uspešnost njihovega dela uspešnost vključevanja njihovih učencev v poklic.

Vsako leto mora šola poiskati delovna mesta za okoli 60 absolventov, pri čemer sodelujejo s 70 delovnimi organizacijami. Posebno rade sprejemajo absolvente posebne šole tiste delovne organizacije, ki imajo ožje specializirana delovna mesta. Da bi se učenci čim bolj pripravili na samostojno in odgovorno delo se na šoli vključujejo v različne interesne dejavnosti, s prizadevanostjo pa so si v preteklem letu prislužili precej pomembnih priznanj.

Na posebni osnovni šoli že težko pričakujejo prehod v usmerjeno izobraževanje. Tehten razlog imajo: doslej so se morali njihovi, običajno petnajstletni absolventi vključiti v trdo osemurno obveznost. Desetletje so učitelji na najrazličnejše načine popravljali to krivico s podaljševanjem šolanja, zdaj pa bo šolski sistem zagotavljal, da se bodo mogli njihovi učenci lotiti poklicnega dela pri sedemnajstih, dovolj razviti in zreli. Prav tako pa bo usmerjeno izobraževanje pripomoglo k sistemskemu reševanju problemov poklicnega usmerjanja in zaposlovanja.

In druge težave? Pravijo, da jih bo konec z dograditvijo nove stavbe posebne osnovne šole. Stala bo ob Dečkovi ulici za Bežigradom (sredstva so zbrali s I. samoprispevkom) in bo dovolj prostorna, da bo omogočila pouk v eni izmeni – to pa pomeni več možnosti za interesne dejavnosti in dopolnilni pouk, bolj poglobljeno in vsestransko vzgojnoizobraževalno delo in še boljše vključevanje učencev posebne osnovne šole v življenje.

N. Z.

KAKO LETUJEJO UPOKOJENCI

Skupaj na izlete

Društvo upokojencev občine Center, ki ima svoj sedež v Knaflljevem prehodu, ima sedaj okrog 1400 članov, saj se je precej upokojencev »odcepilo« in se priključilo društvom v krajevnih skupnostih Poljane, Prule in Gradišče. Ker grede tudi starejši v poletnih mesecih radi na dopust na morje ali pa v toplice in na Gorenjsko, smo se na društvu pozanimali, kako je s tem v Ljubljani.

Ker so domovi upokojencev v Piranu, Izoli, Rogaški Slatini in Žirovnici namenjeni vsem in ne samo tistim iz naše občine, je treba oddati prijave že v začetku vsakega leta. Letovanje v enem od domov traja 10 dni, prednost pa imajo tisti upokojenci, ki imajo nižje pokojnine in bi si letovanje v hotelu ali zasebnih sobah težko privoščili. V Izoli so naši občani dobili nekako sedem do deset mest in 15 v Piranu.

Vendar pa letovanje v domovih ni edina možnost preživljanja dopusta. Mnogi se radi priključijo izletnikom. Društvo upokojencev organizira namreč vsako leto približno 15 izletov po Sloveniji in deloma Hrvaški, včasih pa se izletniki odpravijo tudi v tujino. Zanimanje za izlete je precejšnje, saj sta na Krk – v spomladanskem času – odpeljala kar dva avtobusa s po 50 sedeži.

Društvo nima denarja, da bi krilo stroške teh izletov, zato si jih upokojenci plačajo sami. Cena se giblje nekako med 70 do 90 dinarji, odvisno pač od tega, kako dolga je relacija.

Izleti so organizirani med tednom, saj pravijo pri društvu, da so ceste v soboto in nedeljo preveč prometne. Društvo že šesto leto sodeluje s transportnim podjetjem SAP-Viator, ki že v začetku leta dobi program izletov in člane društva po znižani ceni popelje po zanimivih krajih naše domovine. Čeprav samo en dan, je izlet prijetno razvedrilo za vse udeležence in zato ni čudno, da marsikdaj v avtobusu ni dovolj prostora za vse, ki bi se izleta radi udeležili.

M. K.